

Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimde Yaşanan Niceliksel Değişimler*

Quantitative Changes in Vocational and Technical Education in Turkey

Bilgen Kerkez¹, Yücel Gelişli²

¹Sorumlu Yazar, Dr Öğrencisi/Milli Eğitim Bakanlığı, bilgenkerkez@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0002-5124-6030>)

²Prof.Dr., Gazi Üniversitesi, gelisli@gazi.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0003-2816-3621>)

Geliş Tarihi: 24.12.2023

Kabul Tarihi: 21.03.2024

ÖZ

Yapılan araştırmada Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde yaşanan değişimlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda mesleki ve teknik eğitimde okul, derslik, öğrenci ve öğretmen sayısındaki değişim ile mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçe ve okullaşmanın ne şekilde değiştiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Belirtilen amaçlar çerçevesinde araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan tarihsel yöntem temel alınarak tasarlanmıştır. Doküman incelemesi ile araştırma verilerinin toplandığı araştırmada, veri kaynağı olarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yıllık olarak yayınlanan istatistiki verilerden yararlanılmıştır. Veriler içerik analizi yolu ile çözümlenerek raporlaştırılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen, öğrenci, okul/kurum ve derslik sayısında yıllar içerisinde artış olduğu belirlenmiştir. Araştırmada mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçede yıllar içerisinde artışın olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada mesleki ve teknik eğitim kurumlarının son yıllarda bütçeye ekonomik girdi sağladıkları da belirlenmiştir. Bu sonuçlara ek olarak Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının son yıllarda yaşanan pandemi ve depremlerde etkin rol aldıkları da belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve teknik eğitim, mesleki ve teknik eğitimde okullaşma, mesleki ve teknik eğitim istatistikleri.

ABSTRACT

The aim of the research is to reveal the changes in vocational and technical education in Turkey. Within the framework of this purpose, it is aimed to determine how the changes in the number of schools, classrooms, students and teachers in vocational and technical education, the budget allocated to vocational and technical education and schooling have changed. Within the framework of the stated objectives, the research was designed based on the historical method, which is one of the qualitative research methods. In the study, in which research data were collected through document analysis, statistical data published annually by the Ministry of National Education was used as a data source. The data were analyzed and reported through content analysis. As a result of the research, it has been determined that the number of teachers, students, schools/institutions and classrooms has increased over the years. It has been understood that the increase is ahead when compared to the population growth rate in Turkey. In the research, it has been determined that there has been an increase in the budget allocated

*Bu makale, Gazi Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ’nin danışmanlığında yazılmakta olan “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Durum Çözümlemesi: Yeni Bir Model Önerisi” adlı doktora tezine dayanmaktadır.

to vocational and technical education over the years. In addition, it has been determined in the research that vocational and technical education institutions have provided economic input to the budget in recent years. In addition to these results, it has been determined that vocational and technical education institutions have taken an active role in the recent pandemics and earthquakes.

Keywords: Vocational and Technical Education, schooling in vocational and technical education, vocational and technical education statistics.

GİRİŞ

Mesleki ve teknik eğitim, bir toplumun üretken faaliyetlerinin iyileştirilmesi için gerekli olan resmi ve gayri resmi tüm beceri transferlerini kapsar (Carnoy, 1994). Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan “Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü” raporuna göre Mesleki ve teknik eğitimin amacı, sosyal ve ekonomik sektörler ile iş birliği sağlayarak ulusal ve uluslararası mesleki ölçütlere uygun, meslek etik ve ahlaki taşıyan, öz yaşamında yeniliği sürekli kılan, girişimci, üretken ve ekonomiye değer katan yetkin iş gücünü yetiştirmektir. Bu bağlamda her ferdin alaka, kabiliyet, karakter ve kıfayetleri ölçüsünde öğrenme imkânı bulduğu ve aynı zamanda iktisadi ve sosyal alandaki tüm paydaşlarla iş birliği içinde kendini sürekli yenileyen bir mesleki ve teknik eğitimi sistemi hedeflenmektedir (MEB, 2018a).

Diğer yandan mesleki ve teknik eğitimi tanımlamak için çeşitli terimler kullanılmıştır. Bunlar arasında; teknik mesleki eğitim (TVE-Technical Vocational Education), mesleki (uzmanlık) eğitimi (OE-Occupational Education), teknik ve mesleki eğitim öğretim (TVET-Technical and Vocational Training-), kariyer ve teknik eğitim (CTE-Career and Technical Education) gibi adlandırmalar yaygın olarak kullanılmaktadır (Maclean & Lai, 2011). Bu terimlerin çoğu, belirli coğrafi bölgelerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Örneğin Avrupa’da mesleki eğitim ve öğretim terimi yaygın olarak kullanılırken, Amerika Birleşik Devletleri’nde şimdiki terim kariyer ve teknik eğitimidir (Agrawal, 2013).

Mesleki ve teknik eğitime yönelik ulusal yaklaşımlar ve sistemler, 1995’ten itibaren büyük farklılıklar göstermiştir. Mesleki ve teknik eğitime yönelik ulusal yaklaşımlar ve sistemlere bağlı olarak farklılık arz eden tanımlamalar sonucunda çeşitli eğitim tipolojileri ortaya çıkmıştır. CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) [Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi], (2017) tarafından mesleki ve teknik eğitimin tipolojisi ise üç farklı boyutları ile tanımlanmaktadır. Bu boyutlar mesleki ve teknik eğitimin; epistemolojik ve pedagojik boyutu, sistem boyutu, sosyo-ekonomik ve işgücü piyasası boyutlarıdır. Epistemolojik ve pedagojik boyut, yeterliliklerin öğrenilmesi ve geliştirilmesi süreciyle ilgili olarak bilgi üretim biçimleri, temsili ve aktarımı gibi farklı bilgi biçimleriyle uğraşır. Aristotelesçi bir çerçevede bilgi; episteme, techne veya phronesis olarak kategorize edilir. Episteme, açık bilgi biçimleri ve bilişsel düşünce biçimleri ile saf bilimleri temsil eder. Techne, örtük bilgi biçimleri ve deneyimsel öğrenme biçimleri, sanat veya zanaat gibi uygulamalı bilimlere atıfta bulunur. Son olarak, phronesis, ihtiyatlı ve pratik bilgeliği temsil eder.

Sistem boyutu, kurumsallaşmış eğitim sağlama biçimleri hiyerarşisinde mesleki ve teknik eğitimin konumunu belirlemeye çalışır. Mesleki ve teknik eğitim, "üniversite dışı yüksek öğrenim", "orta düzey eğitime odaklanan mesleki eğitim programları", "orta veya lise düzeyinde teknik ve mesleki eğitim", "uzmanlaşmış orta öğretim kurumlarında veya kolejlerde teknik ve mesleki eğitim" olarak sınıflandırılabilir. Eğitim sistemindeki sınıflandırma veya yerleştirme ayrıca kurum türü (örneğin özel veya kamu), hedef gruplar (örneğin okulu erken bırakanlar, yetişkin öğrenciler, temel öğrenenler vb.), düzenleyiciler, finansman, yönetim yapıları, yaşlara göre de olabilir (CEDEFOP, 2017).

Mesleki ve teknik eğitim tarihin her döneminde, farklı kavramsal içerik kazanarak farklı formlarda ortaya çıkmış ve tarihî gelişim seyrinden geçerek günümüzün anlam ve yapısına

ulaşmıştır. On altıncı ve on yedinci yüzyıllardaki bilimsel buluşlar, genel eğitimin yanı sıra bilim ve pratik sanatlara dayalı mesleki ve teknik eğitimin eğitim alanına girmesini sağlamış ancak meslek adamı yetiştirme işi çıraklık sistemi ile sınırlı kalmıştır. Rönesans ve reform hareketlerini izleyen dönemlerde Rousseau başta olmak üzere birçok ünlü düşünürün kuramları ile eğitim anlayışında paradigma değişimleri yaşanmıştır. Yeni kuramlar ve eğitimde somut öğretim, laboratuvar öğretimi ve yaşantıları zenginleştirmede işin değerini ön plana çıkartmıştır. Her bireyin üretimi bir etkinliğe katılması görüşü ise toplumun önemli bir niteliği olarak kabul görmeye başlanmıştır. Öte yandan kuramsal alandaki gelişmelere rağmen mesleki ve teknik eğitim uygulamaları konusunda bu yüzyıllarda yeterli gelişme sağlanamamıştır (Alkan, Doğan & Sezgin, 2001).

On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında Almanya’da Geroze Kerschensteiner tarafından çalışanlar için okul sistemi, Amerika Birleşik Devletleri’nde Dewey tarafından ise etkin okul kuramıyla birlikte mesleki ve teknik eğitim amaçları ve işlevleriyle geliştirerek uygulamaya konulmuştur. Böylece endüstriyel meslekler programlarda yerini almıştır. Pestalozzi’nin maddi yönden fakir olmanın ahlaki ve zihinsel yönden çöküntü yaşamının temel nedeni olduğuna dair inancı, onu fakir çocuklar için okullar açmaya sevk etmiştir. Pestalozzi bu okullarda çeşitli el işlerini okul programının bir parçası olarak organize etmiştir. Fellenberg, bu okullarla iş arasındaki gerekli bağlantıyı kurmuş ve el sanatları eğitimi çocukların gelişimi için doğal bir ortam olarak kullanmıştır. Pestalozzi ve Fellenberg’in çalışmaları, Avrupa’da birçok endüstri okullarının geliştirilmesine öncülük etmiştir. Bu doğrultuda Kerschensteiner, Dewey, Pestalozzi, Fellenberg, Froebel gibi isimlerin yaptıkları çalışmalar neticesinde mesleki ve teknik eğitim kavramının anlam alanını ve uygulama yöntemleri daha da geliştirilmiştir. Avrupa’da mesleki ve teknik eğitimin okul sistemleri içinde yaygınlaşmasında çıraklık sisteminin güçlendirilmesi için atılan yasal adımlar bir diğer önemli husustur. Örneğin İngiltere’de 1844’te tekstil fabrikalarında çalışan 8 yaş üstü çocukların yasal zorunluluk olarak iki günde bir 5 saat ya da her gün 2,5 saat okula gitme zorunluluğu getirilmiştir. Bu uygulama yarı zamanlı okulların gelişmesini sağlamıştır. Diğer yandan Almanya, on dokuzuncu yüzyılın başından itibaren genç işçiler için okullara devam zorunluluğu koymuştur. Yasal olarak işverenler 18 yaşın altından olan küçük işçilerin okula devam etmesine olanak sağlamaları yükümlülükleri vardı. Fransa’da yasa ile kaldırılan lonca örgütü beraberinde çıraklık sistemini de işlevsiz hale getirmiş bunun yerine ise temel eğitim kademesinde ilkokullar, endüstriyel meslekler için ise teknik ve sanat okulları açılmıştır (Alkan, Doğan & Sezgin, 2001; Finch & Crunkilton, 1999).

Türk tarihine bakıldığında mesleki ve teknik eğitimin köklerini ahilik teşkilatı çatısı altında bulmak mümkündür. Ekonomik ve sosyal yaşamda önemli bir işlevi yerine getiren Ahilik teşkilatı; ilk olarak Abbasiler döneminde ortaya çıkmıştır. Ahilik teşkilatının Türkler arasında ilk olarak onuncu yüzyılda, Karahanlılarda görüldüğü bilinmektedir (Turan, 1992). Bu yapılanma kendi döneminin en önemli siyasi, iktisadi ve toplumsal hareketi olmasının yanında Osmanlı Devleti’nin kuruluşunda da etkilidir (Atik, 2011). Bu yapılanmanın temelini 13. yüzyılda İran’dan gelerek Anadolu’ya yerleşen Nasirü’l-Din Mahmud el-Hoyi adlı ve Ahi Evran olarak anılan Türk mutasavvıf, şeyhi ve kayınpederi olan Evhadüddin Kırmani ile atmıştır (Mahiroğulları, 2008). Ahi Evran, şeyhinin vefatıyla liderliği ele almıştır. Ahi Evran dericilik mesleğini icra etmiştir. Kayseri’de bir deri dükkânı (debbağhane) kurarak işe başlamıştır. Ahi Evran’ın Anadolu’ya yaptığı ziyaretlerle teşkilatın yayılması gerçekleşmiştir (Bayram, 1991).

Ahilik için eğitim birinci önceliktir. Bireyin eğitimi çocukluktan başlatıp gençlik, yetişkinlik dönemlerinde devam ettirmişlerdir. Böylece bireyin eğitimi yaşam boyu eğitim şeklinde sürdürülmüştür. Eğitimin bir devlet politikası olmadığı dönemlerde bireyin hem mesleki hem de genel eğitimi Ahilik teşkilatının sorumluluğunda olmuştur. Ahilik eğitimi; mesleki ve askerî bilgileri uygulamalı yöntemle verdiğinden günümüzün iş başında eğitim metodudur. Buna Ahilikte usta-çırak ilişkisi denilmiştir. Ahilik eğitimiyle bireylerin mesleki açıdan gelişmeleri yanında kuramsal eğitimleri de verilmiş, bireylerin iki yönlü gelişimi

sağlanmıştır. Mesleki eğitime iş yerinde, kuramsal eğitime ise teşkilatça kurulmuş zaviyelerde devam edilmiştir. Ahilik, eğitim kavramına çok yönlü bir bakış açısı ile yaklaşmıştır. Bireyden hareketle toplumu da geliştirmeyi ve toplumsal ilerlemeyi de sağlamayı hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda bireye sadece mesleki yeterlik değil, aynı zamanda toplumda her bakımdan sağlıklı bir birey olmasını sağlayacak dinî, askerî ve ahlaki kazanımlar da edindirilmiştir. Bu kapsamda bireyler, gündüz mesleki eğitim sonrasında ise ahiler ile çeşitli aktivitelerde bulunarak gelişimlerini sürdürmüştür. Ahilik teşkilatında birey bütüncül olarak değerlendirilmiş, ahilerin birbirilerinden destek alması ve her bakımdan birbirlerinin gelişimlerini desteklemeleri sağlanmıştır (Şahin, Öztürk & Ünalnı, 2009; Demir, 2001; Doğan, 2006).

Ahilik teşkilatı, Selçuklulardan sonra Osmanlılarda da devam ettirilmiştir. Bir süre sonra bu teşkilatın yerini “Lonca” ve “Gedik” teşkilatlanması almıştır. El sanatlarına dayalı olan bu geleneksel eğitim ve üretim sistemi, gelişmekte olan endüstriye göre kendini revize etmeyince de sistem hızlı bir şekilde gerilemiştir (Alkan, Doğan & Sezgin, 2001). Osmanlı Devleti’nde mesleki ve teknik eğitimle ilgili modern bir anlayışla ortaya konan ilk girişimler, on sekizinci yüzyılda orduda yapılan birtakım düzenlemelerle başlatılmıştır. Osmanlıda meslek öğretimi, Tanzimat Dönemi’nde yaygınlık kazanan meslek ve sanat okullarında örgün olarak verilmiştir (Sert, 2007; Kılınç, 2020). Geleneksel usullerle devam eden Mesleki ve teknik eğitim, Cumhuriyet Dönemi’nde devlet politikası olarak öncelikli hâle getirilmiştir (Adıgüzel & Berk, 2009).

Türkiye’de Mesleki ve teknik eğitim, 26 Mayıs 1927 tarihinde çıkarılan 1052 sayılı Meslek Mektepleri Hakkındaki Yasa ile Maarif Vekâletinin görev ve sorumluluk kapsamına dâhil edilmiştir. İlerleyen yıllarda ihtiyaçlar doğrultusunda çıkarılan kanunlarla meslek okullarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanmıştır. Meslek okulları, 1933 yılında çıkarılan 2287 sayılı Maarif Vekâleti Merkez Teşkilâtı ve Vazifeleri hakkındaki kanunla Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğüne yönetilmiştir. Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü; 1941’de Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, 1960’da ise Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırılmıştır. 1977’de çıkarılan 2089 Sayılı Kanun ile çıraklık eğitimi, Mesleki eğitim bünyesine alınmıştır (Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü [MTEGM],2014).

1986’da çıkarılan 3308 sayılı Meslek Eğitimi Kanunu ile mesleki ve teknik eğitim; örgün, çıraklık ve yaygın eğitimler olmak üzere bir bütünlük sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmıştır. Bu kanunla Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Mesleki Eğitim Kurulu ve illerde hizmet vermek üzere İl Mesleki Eğitim Kurulları oluşturulmuştur. 1992’de çıkarılan 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı, Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitim Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı yapılandırılmıştır (MTEGM, 2014).

2000’li yıllar itibari ile Mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik bazı ulusal hedeflere; kalkınma planları, Millî Eğitim Şura kararları ve strateji belgelerinin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarınca yayınlanan raporlar ve muhtelif projelerde yer verilmiştir. 8. Kalkınma Planı’nda Mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, bu tür eğitim veren kurumların teşvik edilmesi, ortaöğretimde Mesleki teknik eğitimin payının artırılması, üniversitelere giriş sınavlarında meslek ve teknik lise mezunları arasındaki dezavantajların giderilmesi, Mesleki teknik eğitim programlarının meslek standartlarına dayalı olarak yapılması ve çalışma hayatı ile işlevsel iş birliğinin geliştirilmesine vurgu yapılmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2000). 9. Kalkınma Planı’nda Mesleki eğitime ilişkin başlıca hedefler arasında Mesleki ve teknik eğitimde modüller ve esnek bir sisteme geçilmesi, yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitimin

program bütünlüğünü esas alan tek bir yapıya dönüştürülmesi, Mesleki eğitimde uygulamalı eğitime ağırlık verilmesi yer almaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2006). 10. Kalkınma Planı'nda (2014-2018) iş gücü piyasası ile eğitim sistemi arasında uyumun sağlanması, iş yaşamının gerektirdiği beceri ve yetkinliklerin kazandırılması, girişimciliğin benimsenmesi, Mesleki ve teknik eğitimde okul ile işletme ilişkisinin güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, Ulusal Yeterlilik Çerçevesinin oluşturulması yoluyla eğitim ve öğretim programlarının ulusal meslek standartlarıyla uyumlu hale getirilmesine yönelik hedefler belirlenmiştir. Bu, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde tanınan ve öğrenci hareketliliğini kolaylaştırmak için önceki öğrenmelerin tanınmasını içeren bir diploma ve sertifika sisteminin geliştirilmesini içermektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2013). 11. Kalkınma Planı (2019-2023) kapsamında; teknolojik dönüşümlerin gerektirdiği niteliklere uygun Mesleki eğitim ve kurumsal yapılanmanın gerçekleştirilmesi ihtiyacının devam ettiği belirtilmiştir. Bu ihtiyacı karşılamaya yönelik genç iş gücünün niteliklerinin artırılması gerektiği, bunun ülkenin demografik yapısı dikkate alınarak bir fırsata çevrilebileceği ifade edilmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2018). 12. Kalkınma Planı kapsamında ise Mesleki Eğitimde Niteliğin Artırılması çalışma komisyonu kurulmuş, paydaşlarla işbirliği süreçlerinin kuvvetlendirilmesi, finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi, alan ve dal açmaya yönelik politikaların yerel ihtiyaçlar ve sektör talepleri doğrultusunda yapılmasına yönelik hedeflere yer verilmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2023).

Öte yandan Milli Eğitim Şura'larına bakıldığında 2000'li yıllarda yapılan Şuralar kapsamında mesleki ve teknik eğitime ilişkin belirlenen hedeflere 17. ve 18. şuralarda yer verilmiştir. 17. Millî Eğitim Şurası, 13-17 Kasım 2006 tarihinde yapılmıştır. Şurada; Mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılmasında bilimsel ve akılcı yaklaşımların kullanılması, öğrencilere ilgili kurumlar aracılığıyla ekonomik ve sosyal destek sağlanması, öğrencilerin 10. sınıfı tamamlayana kadar kurumlar arası yatay ve dikey geçiş yapabilmelerine olanak tanınması, meslek odaları ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitim veren okullara daha fazla destek vermelerinin sağlanması ve meslek dersi öğretmenlerinin belirli sürelerle sanayi deneyimi kazanmaları için çaba gösterilmesi önerilmiştir (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB], 2006). 18. Millî Eğitim Şurasında; mesleki ve teknik eğitimde uygulamalı derslere ağırlık verilmesi, okulların iş gücü piyasası, ihtiyaç analizi sonuçları ve bölgesel ihtiyaçlara göre belirlenerek ilgili sektöre yakın yerlerde açılması, mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri için üniversite seçme ve yerleştirme sınavlarının akademik ve mesleki alanda yapılması gibi tavsiyeler bulunmaktadır (TTKB, 2006).

Mesleki ve teknik eğitimde önem arz eden Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Planı ve Eylem Planında (2014-2018) mesleki ve teknik eğitimde kalite, kapasite ve erişim olmak üzere üç politika ekseninde; mesleki ve teknik eğitime erişim imkânları geliştirilmesi, mesleki rehberlik ve kariyer gelişiminin güçlendirilmesi, etkin ve verimli bir yönetim sisteminin kurulması, etkin ve sürdürülebilir bir finansman yönetimi sağlanarak okul ve kurumların eğitim ortamlarının geliştirilmesi, kalite güvence sistemi kurulması, öğrenci ve mezunların iş piyasasına geçişlerinin desteklenmesi ve ulusal ve uluslararası hareketliliğin etkinleştirilmesi olarak sıralanan öncelikli hedeflere yer verilmiştir (MTEGM, 2013).

Cumhuriyetten günümüze kadar geçen sürede Mesleki ve teknik eğitimin iyileştirmeye, güçlendirmeye ve yapısal sorunların çözümüne yönelik hedeflerin süreklilik arz ettiği görülmektedir. Bu hedefler doğrultusunda mesleki ve teknik eğitimde okul çeşitliliği ile birlikte Bakanlık merkez teşkilatında yapılan köklü değişikliklerden biri ise; 2011'de yayımlanan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Millî Eğitim Bakanlığındaki Mesleki ve teknik eğitimden sorumlu birimler Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü adı altında birleştirilmesidir. Yaygın mesleki eğitim ve açık öğretim kurumları, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesine dâhil edilmiştir. Daha önce farklı müdürlük ve genel müdürlük birimlerince faaliyetleri yürütülen Mesleki ve teknik eğitim okulları, bu kararnameyle Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü uhdesinde alınmıştır. Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Kız Teknik ve Meslek Lisesi, Otelcilik ve Turizm

Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi, Çok Programlı Lise gibi çeşitli programlar uygulayan okullar, 01/05/2014 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan “Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Okul Çeşitliliğinin Azaltılması” konulu genelgeyle Mesleki ve teknik Anadolu lisesi ile çok programlı Anadolu lisesi adı altında yapılandırılmıştır (MTEGM, 2014). Bu doğrultuda farklı ülkelerde uygulanan mesleki ve teknik eğitim modellerinin zaman içinde eğitim sistemimizde yapılandırılması sağlanmıştır. Bu okul modelleri; tamamı okul içerisinde olmak üzere tam zamanlı meslek eğitimine ağırlık veren “Okul Merkezli” modeller; halen çıraklık eğitiminde uygulandığı gibi tam zamanlı olarak işletmelerde sürdürülen “İşletme Merkezli” modeller ve “okul-işletme ortaklığına dayalı iş birliği modelleri (dual sistem)” olmak üzere kategorize edilmiştir (OECD, 2000; akt: Davies & Farquharson, 2004).

Merkezinde eğitim kurumları olan okul merkezli model, örgün ve yaygın eğitim verilen okullardaki eğitim etkinliklerini kapsamaktadır. Bu eğitim türünün genel eğitimden farklı mesleki eğitime ayrılan süredir. Bu modele göre mesleki ve teknik eğitim 8 ila 10 yıllık süreçte zorunlu eğitime dayalı ve okul içinde gerçekleştirilmektedir. Bu zorunlu eğitim sürecini takiben öğrenciler, hayata ve iş alanlarına veya başarı düzeylerine göre yükseköğretime yönlendirilmektedir. Okul donanımının yüksek fiyatına rağmen sürekli yenilenmesini gerektiren bu model, eğitime büyük bütçeler ayıran Fransa, Belçika, İtalya ve İsveç gibi ülkelerde uygulanmaktadır (Gündoğan, 2001).

İşyerine dayalı mesleki ve teknik eğitim modelinde şirketler ve özel eğitim kurumları, devlet okullarına göre eğitimde daha fazla rol almaktadırlar. Bu modelde devletin birincil sorumluluğu bireylere temel eğitim sunmak, sanayinin yükümlülüğü ise bireylere mesleki eğitim sunmaktır. Bu modelde planlama, eğitim programları ve politika kararları gibi sorumluluklar tamamen işletmelere bırakılmaktadır. Bu yaklaşım yerel ihtiyaçlara cevap veren bir eğitimin sunulmasına imkân verir. Eğitim sürecinde karşılanması gereken giderler işletmelerin bütçelerinden karşılanmaktadır. Halihazırda eğitimini tamamlayıp zorunlu eğitim kapsamında çıkmış, ücretli çalışan ve okul dışında eğitim almış kişiler arasından seçilenler işçi olarak ifade edilmektedir. Başarısı farklı faktörlere bağlı olan bu sistemin hedefi belli bir seviyeye ulaşmış bir toplumsal yapıya ve sanayiye sahip olmaktır (Köpsen, 2019; Ramasamy, 2016; Aykır & Taşpınar, 2017; Gürol, 1997).

1906 yılında Cincinnati Üniversitesinde mühendislik profesörü olan Herman Schneider’in, okurken bir yandan da çalışan öğrencilerin okul hayatı boyunca çalışmayan öğrencilerden daha başarılı olduğunu dair sonuçlar elde ettiği çalışması doğrultusunda ortaya attığı iş hayatı ile eğitimin birleştirilmesi fikri doğrultusunda ortaya çıkan ikili eğitim; teorik bilginin, işbaşında eğitimle desteklenmesi ilkesine dayanmaktadır. İkili eğitimin ortaya çıkışında ve yaygınlaşmasında rol oynayan bir diğer düşünce okul temelli okullarda uygulanan programlar bireylerin gerçek iş yaşamına hazır olmasını sağlayamamasıdır ve bu nedenle iş yaşamında sorunların ortaya çıkmasıdır. Bu sorunları önlemek ve bireylerin iş yaşamına hazır olmasını sağlamak amacıyla çeşitli sektörlerle ortak olacak şekilde (kubaşık) eğitim programları düzenlemektedir (Doğan, 1997; Şahinkesen, 1992).

Mesleki ve teknik eğitim modelleri incelendiğinde Mesleki Eğitim Merkezi işyeri tabanlı mesleki ve teknik eğitim, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde bulunan Anadolu Meslek Programı; ikili eğitim, Anadolu Teknik Programı ise okul temelli mesleki eğitim modelini yansıtmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim modelleri incelendiğinde bu üç model ile uyumlu olarak farklı okul ve program türlerinde verilmektedir: Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezleri. Mesleki ve teknik eğitim, yaygın eğitimin bir parçası olarak ise Mesleki Açık Öğretim Liselerinde verilmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu liseleri kapsamında iki farklı program türü bulunmaktadır: Anadolu meslek programı ve Anadolu teknik programı. Anadolu meslek programı, hem genel

bilgi derslerini hem de belirli bir sektörde beceri ve uzmanlık geliştirmeye odaklanan uzmanlık derslerini içeren bir müfredat sunmaktadır. Anadolu teknik programı ise matematik, fizik, kimya ve biyoloji alanlarında eğitim vermenin yanı sıra belirli bir meslekle ilgili bilgi ve beceriler kazandırmaktadır. Çok Programlı Anadolu Liseleri, birleşik bir yönetim altında hem genel hem de mesleki ve teknik eğitim programlarını uygulayan ortaöğretim kurumlarıdır. Mesleki Eğitim Merkezleri, mesleki ve teknik kursların yanı sıra kalfalık ve ustalık eğitimi programları sunan eğitim kurumlarıdır (MEB, 2018).

Mesleki ve teknik eğitim alanında kendisine atfedilen değer ile ilişkili olarak birçok araştırmada konu edinilmiştir. Alan yazında yer alan araştırmalar incelendiğinde; mesleki ve teknik eğitimin yapısal özellikleri ve farklı ülkelerdeki mesleki eğitim sistemlerinin karşılaştırılması, tarihsel gelişim süreci, mesleki ve teknik eğitim programlarının incelenmesi, mesleki ve teknik eğitim ile iş piyasası uyumu, mesleki ve teknik eğitimde sorunlar ve çözüm önerileri ile meslek dersi öğretmenlerinin görüşlerine odaklanan konuları ön plana çıkarmaktadır (Şimşek, 1999; Sönmez, 2008; Çelikkol & Özünlü, 2013; Çelebi & Deliktaş, 2017; Çelik, Yurdakul, Bozgeyikli & Gümüş, 2017; Gülhan, 2017; Arkan, 2018; Bozgeyikli, 2019; Haner & Akarsu, 2018; Cice, 2019; Üstün & Yiğit, 2022; Özer, 2020). Bununla birlikte mesleki ve teknik eğitimde okul, derslik, öğrenci ve öğretmen sayısındaki değişim ve mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçe ve okullaşmayı istatistik olarak veren çalışmalar bulunmaktadır (Bozgeyikli, 2019) ancak bu verilerin değişiminde etkili olan arka plan ile incelenmesine yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Bu doğrultuda bu araştırma kapsamında mesleki ve teknik ortaöğretimde yaşanan gelişmelerin mesleki ve teknik eğitim verilerine yansımaları irdelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmada Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde yaşanan değişimlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde mesleki ve teknik eğitime okul, derslik, öğrenci ve öğretmen sayısındaki değişim ile mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçe ve okullaşmanın olumlu veya olumsuz yönde nasıl bir değişim gösterdiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından yayınlanan 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar yayınlanan veriler ile sınırlı olan çalışmanın ifade edilen amaçlar doğrultusunda araştırma sürecinde şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde okul/kurum sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?
2. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde derslik sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?
3. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde öğrenci sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2021-2022 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?
4. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde öğretmen sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?
5. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde okullaşmada 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?
6. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçede değişim nasıl olmuştur?
7. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde döner sermaye gelirleri nasıl bir değişim göstermiştir?

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, belirtilen hedefler doğrultusunda nitel bir araştırma yaklaşımı olan tarihsel yöntem kullanılarak planlanmıştır. Tarihsel yöntem, geçmişteki olayları ve oluşumları araştırmak veya belirli bir konuyu tarihsel bağlamıyla ilişkili olarak analiz etmek için kullanılan sistematik bir yaklaşımdır (Ekiz, 2017). Ayrıca tarihsel araştırma yöntemi, geçmişe ait durumlar veya olaylar hakkındaki verileri sistematik olarak toplamak ve incelemek amacıyla başvuru nitel bir araştırma türüdür (Fraenkel, Wallen & Hyun, 2012).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın veri kaynaklarını Millî Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl yayınlanan istatistikî veriler oluşturmaktadır (<https://sgb.meb.gov.tr>). Araştırmanın örneklemini, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yolu ile 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar belirlenen veriler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında verilerin bu şekilde sınırlandırılmasında; 2014 öncesinde yer alan okul çeşitliliği nedeni ile araştırma kapsamındaki tüm verilerin erişimde olmaması, veriler arasında tutarsızlıkların olması etkili olmuştur. Ölçüt örneklemin doğası gereği bazı ölçütler oluşturulmuştur. Oluşturulan ölçütlere göre MEB istatistikî verilerinden araştırmanın amaçları doğrultusunda ulaşılması gereken veriler alınmıştır. Belirlenen ölçütler şu şekildedir: Meslekî ve teknik eğitimde 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar okul/kurum sayısını, derslik sayısını, öğrenci sayısını, öğretmen sayısını, okullaşma oranlarını, 2017 yılından 2022 yılına kadar ayrılan bütçe verilerini ve döner sermaye gelirlerini kapsamalıdır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri doküman incelemesi yöntemi ile toplanmıştır. Doküman analizi, bir olayın belirli aralıklarla veya bir dönem boyunca geçirdiği değişimleri aydınlatmaya odaklanır. Belirli bir amacı yerine getirir, araştırma alanına bilgi katar ve belirli olayları aydınlatır (Best & Kahn, 2017). Bu kapsamda belirli zaman aralığı olarak 2014-2015 öğretim yılı ile 2022-2023 eğitim-öğretim yılı alınmıştır. Değişim olarak da Meslekî ve teknik eğitimde okul/kurum sayısı, derslik sayısı, öğrenci sayısı, öğretmen sayısı, okullaşma oranları, bütçe verileri ve döner sermaye gelirlerindeki değişim ele alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada toplanan verilerin analiz sürecinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Bu yöntemi kullanarak araştırma sorularına ilişkin verileri elde etmek amaçlanmıştır. Bu analiz sürecinde, belirli terim ve konulara ilişkin benzer verileri toplamak, bunları düzenleyerek anlamak için yorumlamak ve son olarak okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Elde edilen verileri gözden geçirerek araştırma sorusuna göre kategoriler oluşturulmuş, bu kategorilere göre sayısal veriler hesaplanmış ve son olarak da hesaplanan bu sayısal verileri yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın “Türkiye’de Meslekî ve teknik eğitimde okul/kurum sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?” alt problemine ilişkin olarak MEB istatistikî verilerin analizi sonucu Tablo 1’deki değişim verileri belirlenmiştir.

Tablo 1*Okul/Kurum Sayısında Yıllara Göre Değişim Tablosu*

Okul Türleri	Yıllara Göre Okul/Kurum Sayıları								
	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
1.MTAL	2294	2300	2443	2552	2490	2486	2446	2417	2405
2.ÇPAL	904	894	747	762	797	776	741	690	672
3.MEM*	-	-	324*	322	323	329	346	359	375
4.METEM	98	96	91	-	-	-	-	-	-
5.MAÖL	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6.MTO(R) **	3297	3291	3606	3637	3611	3592	3534	3467	3453
7.MTO(Ö)	429	419	372	383	413	401	396	379	337

MTAL: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi; ÇPAL: Çok Programlı Anadolu Lisesi; MEM: Mesleki Eğitim Merkezi; METEM: Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi; MAÖL: Mesleki Açık Öğretim Lisesi; MTO (R): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Resmi); MTO (Ö): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Özel) (MEB, 2023a)

*Mesleki eğitim merkezleri bağımsız olarak gösterilmiştir. 2017 Ocak ayından itibaren Mesleki Eğitim Merkezleri zorunlu eğitim kapsamına alınmış ve aday çırak, çırak, kalfa ve ustaların genel mesleki eğitimleri 09.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

**MTO (R): MEB'e bağlı resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okulları olan; mesleki ve teknik anadolu lisesi, çok programlı anadolu lisesi, mesleki eğitim merkezi ile mesleki açıköğretim lisesine ait verilerin toplamını ifade etmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar Türkiye'de Çok Programlı Anadolu Lisesi sayısında düşüş olduğu görülmektedir. Bu düşüş özellikle 2015-2016 eğitim-öğretim yılından 2016-2017 eğitim-öğretim yılına geçiş sürecinde yaşandığı görülmektedir.

Mesleki Eğitim Merkezleri bağlamında Tablo 1'deki veriler incelendiğinde, Mesleki Eğitim Merkezi sayılarında artış olduğu fakat bu artışın önemli oranda olmadığı görülmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu liseleri bağlamında Tablo 1'deki veriler incelendiğinde okul sayılarında dikkate değer bir değişim olmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi sayılarında düşüş ve artışların keskin olmadığı anlaşılmaktadır.

Özel mesleki ve teknik ortaöğretim okullarındaki sayılar incelendiğinde özellikle 2016-2017 eğitim-öğretim yılında dikkate değer bir düşüşün olduğu görülmektedir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar okul sayısında düşüş olduğu görülmektedir. Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim bağlamında okul sayılarında özel öğretim kurumlarında olduğu gibi 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar düşüş olduğu görülmektedir. Diğer verilerin tersine resmi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında 2015-2016 eğitim-öğretim yılından 2016-2017 eğitim-öğretim yılına geçiş sürecinde artış yaşandığı görülmektedir.

3.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın "Türkiye'de Mesleki ve teknik eğitimde derslik sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2021-2022 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?" alt problemine ilişkin olarak MEB istatistiki verilerin analizi sonucu Tablo 2'deki değişim verileri belirlenmiştir.

Tablo 2*Derslik Sayısında Yıllara Göre Değişim Tablosu*

Okul Türleri	Yıllara Göre Derslik Sayıları								
	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
1.MTAL	41579	44435	47529	51062	49380	49515	49228	49162	48479
2.ÇPAL	11708	11873	9572	10619	11083	10875	10330	9957	9419
3.MEM	-	-	2048	2170	2090	2167	2234	2372	2474
4.METEM	1723	1647	1629	-	-	-	-	-	-
5.MAÖL	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.MTO(R)	55010	57955	60778	63851	62553	62557	61792	61491	60372
7.MTO(Ö)	5875	7326	6922	7833	8994	8675	8932	9392	8436

MTAL: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ÇPAL: Çok Programlı Anadolu Lisesi; MEM: Mesleki Eğitim Merkezi; METEM: Mesleki Teknik Eğitim Merkezi; MAÖL: Mesleki Açık Öğretim Lisesi; MTO (R): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Resmi); MTO (Ö): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Özel) (MEB, 2023a)

Tablo 2 incelendiğinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar Türkiye’de Çok Programlı Anadolu liselerindeki derslik sayılarında azalma olduğu görülmektedir. Derslik sayısındaki düşüş özellikle 2016-2017 eğitim-öğretim yılında dikkate değer anlamda azalma göstermiştir.

Mesleki Eğitim Merkezlerinde bulunan derslik sayılarına ilişkin Tablo 2’deki veriler değerlendirildiğinde, Mesleki Eğitim Merkezlerindeki derslik sayılarında artış olduğu anlaşılmaktadır. En önemli artışın 2016-2017 eğitim-öğretim yılında METEM’lerin MEM’lere dönüşmesi ile olduğu görülmektedir.

Özel Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarındaki derslik sayıları incelendiğinde özellikle 2016-2017 eğitim-öğretim yılında diğer yıllara oranla düşüşün, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında ise diğer yıllara oranla artışın fazla olduğu anlaşılmaktadır. Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim bağlamında derslik sayılarında 2014-2015’ten 2022-2023 yıllarına gelinceye kadar artış olduğu görülmektedir. Özellikle son beş yılda önemli bir değişimin olduğu söylenebilir.

Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında 2015-2016 eğitim-öğretim yılından 2016-2017 eğitim-öğretim yılına geçiş sürecinde okul sayıları ile birlikte derslik sayılarında artış yaşandığı görülmektedir. Sonuç olarak Tablo 2’deki verilerden mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında bulunan derslik sayılarının genel itibari ile artış eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.

3.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın “Türkiye’de Mesleki ve teknik eğitimde öğrenci sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?” alt problemine ilişkin olarak MEB istatistikî verilerin analizi sonucu Tablo 3’teki değişim verileri belirlenmiştir.

Tablo 3*Öğrenci Sayısında Yıllara Göre Değişim Tablosu*

Okul Türleri	Yıllara Göre Öğrenci Sayıları								
	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
1.MTAL	149943	148238	142423	137198	117293	112548	123508	111159	1096021
2.ÇPAL	272029	235612	159099	151863	187614	76195	76832	65069	54570
3.MEM	-	-	95667	136274	92266	115000	159773	400219	373061
4.METEM	39538	36619	32934	-	-	-	-	-	-
5.MAÖL	333324	201808	219492	192094	174287	156613	105969	90509	71244
6.MTO(R)	2144314	1956347	1931395	1852209	1627140	1473256	1577612	1667336	1594896
7.MTO(Ö)	75890	99217	111720	109113	107228	108918	127280	139569	151655

MTAL: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi; ÇPAL: Çok Programlı Anadolu Lisesi; MEM: Mesleki Eğitim Merkezi; METEM: Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi; MAÖL: Mesleki Açık Öğretim Lisesi; MTO (R): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Resmi); MTO (Ö): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Özel) (MEB, 2023a)

Tablo 3'te öğrenci sayılarına ilişkin veriler incelendiğinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar Türkiye'de çok programlı anadolu liselerindeki öğrenci sayılarında ciddi bir düşüş yaşandığı görülmektedir.

Mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim gören öğrenci sayılarına ilişkin Tablo 3'teki veriler değerlendirildiğinde, mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim gören öğrenci sayılarında yaklaşık dört katı oranında artış olduğu anlaşılmaktadır. En önemli artışın ilk olarak 2017-2018 eğitim-öğretim yılında, ikinci önemli artışın 2021-2022 eğitim-öğretim yılında olduğu görülmektedir.

Tablo 3'teki özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenci sayıları incelendiğinde özellikle 2015-2016 eğitim-öğretim yılında özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenci sayılarında diğer yıllara oranla önemli bir artış olduğu görülmektedir. Genel değişime bakıldığında da özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenci sayılarında artış olduğu görülmektedir.

Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim bağlamında öğrenci sayıları incelendiğinde en fazla öğrencinin 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır. En az öğrencinin ise 2019-2020 eğitim-öğretim yılında resmi Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 3'te yer alan mesleki açık öğretim lisesi öğrenci sayıları incelendiğinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren düşüş eğilimi gösterdiği ve yıllar içerisinde bu düşüşün devam ettiği belirlenmiştir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın "Türkiye'de Mesleki ve teknik eğitimde öğretmen sayısında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir? alt problemine ilişkin olarak MEB istatistikî verilerin analizi sonucu Tablo 4'teki değişim verileri belirlenmiştir.

Tablo 4*Öğretmen Sayısında Yıllara Göre Değişim Tablosu*

Okul Türleri	Yıllara Göre Öğretmen Sayıları								
	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
1.MTAL	106205	109680	109527	111325	107098	105518	104332	103510	102685
2.ÇPAL	17500	18665	14393	14301	17110	17113	16583	16462	15200
3.MEM	-	-	4576	4746	5014	5354	5882	6679	7479
4.METEM	3326	3454	3195	-	-	-	-	-	-
5.MAÖL	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.MTO(R)	127031	131799	131691	130372	129222	127985	126797	126651	125364
7.MTO(Ö)	7660	8604	7771	8873	9278	8881	8232	8598	9192

MTAL: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi; ÇPAL: Çok Programlı Anadolu Lisesi; MEM: Mesleki Eğitim Merkezi; METEM: Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi; MAÖL: Mesleki Açık Öğretim Lisesi; MTO (R): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Resmi); MTO (Ö): Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Özel) (MEB, 2023a)

Tablo 4’te öğretmen sayılarına ilişkin veriler incelendiğinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar Mesleki ve teknik anadolu liseleri ile birlikte çok programlı anadolu liselerinde görev yapan öğretmen sayılarının düştüğü görülmektedir. Tablo 4’teki veriler değerlendirildiğinde, ilgili yıllar arasında öğretmen sayılarında %50’nin üstünde artış olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4’teki özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmen sayıları incelendiğinde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğretmen sayılarında bir düşüş olduğu görülmektedir. Genel değişime bakıldığında da özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmen sayılarında artış olduğu görülmektedir.

Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim bağlamında öğretmen sayıları incelendiğinde en fazla öğretmenin 2014-2015 eğitim-öğretim yılında görev yaptığı anlaşılmaktadır. En az öğretmenin 2022-2023 eğitim-öğretim yılında resmi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında görev yaptığı anlaşılmaktadır.

3.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın “Türkiye’de Mesleki ve teknik eğitimde okullaşmada 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2021-2022 eğitim-öğretim yılına kadar değişim ne şekildedir?” alt problemine ilişkin olarak MEB istatistiki verilerin analizi sonucu Tablo 5’teki değişim verileri belirlenmiştir.

Tablo 5*Mesleki ve Teknik Eğitimde Okullaşmada Yıllara Göre Değişim Tablosu*

Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam
2014-2015	46.12	41.79	44.02
2015-2016	44.71	41.48	43.14
2016-2017	44.46	40.20	42.38
2017-2018	44.89	39.52	42.28
2018-2019	43.00	36.07	39.63
2019-2020	40.28	32.06	36.28
2020-2021	41.70	31.55	36.76
2021-2022	52.91	37.45	45.38
2022-2023	51.83	36.16	44.20

(MEB, 2023a)

Tablo 5'te Türkiye'de Mesleki ve teknik eğitimde okullaşmada yaşanan değişim incelendiğinde düşüş eğiliminin olduğu anlaşılmaktadır. Yaşanan düşüşün 2018-2019 eğitim-öğretim yılında hızlandığı ve devam eden yıllarda da okullaşma oranının düştüğü fakat 2021-2022 eğitim-öğretim yılında tekrar artış yaşandığı görülmektedir.

Tablo 5'te Türkiye'de Mesleki ve teknik eğitimde okullaşmada yaşanan değişim cinsiyet bağlamında değerlendirildiğinde erkeklerin ve kadınların okullaşmasında düşüş olduğu görülmektedir. Kadınların ve erkeklerin okullaşma oranında düşüşün diğer yıllara oranla 2017-2018 eğitim-öğretim yılında daha fazla olduğu fakat 2022-2023 eğitim-öğretim yılında erkeklerde yaklaşık 11, kadınlarda 6 puanlık bir artış olduğu Tablo 5'in incelenmesi sonucu anlaşılmaktadır.

3.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın "Türkiye'de Mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçede değişim nasıl olmuştur?" alt problemine ilişkin olarak MEB istatistiki verilerin analizi sonucu Tablo 6'daki değişim verileri belirlenmiştir.

Tablo 6*Mesleki Ve Teknik Eğitime Ayrılan Bütçenin Yıllara Göre Değişim Tablosu*

Yıllar	Ödenek Miktarı (TL.)
2017	10.539.654.579
2018	8.126.810.103
2019	14.747.515.000
2020	15.939.626.000
2021	18.245.739.125
2022	30.880.462.042

(MEB, 2023a)

Tablo 6'da Türkiye'de Mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçe verileri incelendiğinde en fazla kaynağın 2017'de verildiği görülmektedir. 2018 yılında 2017'ye göre keskin bir düşüş olsa da 2019 yılında Mesleki ve teknik eğitime ciddi oranda bütçe verildiği görülmektedir. Yıllar

içinde mesleki ve teknik eğitime verilen bütçe verileri değerlendirildiğinde bütçenin artış eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.

3.7. Yedinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın “Türkiye’de Mesleki ve teknik eğitimde döner sermaye gelirleri nasıl bir değişim göstermiştir?” alt problemine ilişkin olarak MEB istatistiki verilerin analizi sonucu Tablo 7’deki değişim verileri belirlenmiştir.

Tablo 7

Mesleki Ve Teknik Eğitimde Döner Sermaye Gelirlerinin Yıllara Göre Değişim Tablosu

Yıllar	Döner Sermaye Gelirleri (TL.)	Bir önceki yıla göre artış oranı (%)
2017	215.268.000	-
2018	248.608.000	15
2019	356.435.000	43
2020	503.197.000	41
2021	1.162.574.000	131
2022	2.357.755.000	102

(MEB, 2023)

Tablo 7’de mesleki ve teknik eğitim kapsamında döner sermaye gelirlerinin 2021 yılı ile birlikte ciddi bir artış gösterdiği görülmektedir. Bu artışın benzeri 2022 yılında da yaşanmıştır. Tablo 7 incelendiğinde döner sermaye gelirlerinde artış eğilimi olduğu anlaşılmaktadır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan çalışmada Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde yaşanan nicel değişimlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde mesleki ve teknik eğitimde okul, derslik, öğrenci ve öğretmen sayısı ile okullarda gerçekleşen değişim, mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçe ve döner sermaye gelirine şekilde değişiminin belirlenmesi amaçlanmıştır. İfade edilen amaçlar doğrultusunda aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu çalışma kapsamında okul/kurum sayılarında yıllara göre değişim tablosu incelendiğinde; 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar çok programlı Anadolu lisesi sayısında düşüş olduğu belirlenmiştir. Bu düşüşün özellikle 2015-2016 eğitim-öğretim yılından 2016-2017 eğitim-öğretim yılına geçiş sürecinde yaşandığı tespit edilmiştir.

Çok programlı Anadolu liseleri bünyelerinde; mesleki ve teknik Anadolu lisesi, Anadolu lisesi, imam hatip lisesi olmak üzere farklı okul türlerini barındırmaktadır. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından 2016 yılında alınan bir karar ile bazı çok programlı Anadolu liselerinin; mesleki ve teknik Anadolu lisesi ya da Anadolu lisesine dönüştürülmesine ilişkin işlemler yürütülmüştür (MEB, 2016). Çok programlı Anadolu lisesi sayısındaki düşüş, ilgili karar ile tesis edilen işlemlerin yansımaları göstermektedir.

Mesleki eğitim merkezleri açısından ise belirtilen tarihler arasında artış olduğu belirlenmiştir. Artışın en fazla olduğu 2022 yılında Türkiye’nin farklı bölgelerinde hizmet eden 255 OSB’nin her birinin en az bir MEM programı ile ilişkilendirilmesi ve bu süreçte her OSB’de en az bir MEM açılmasının etkisi olduğunu söylemek mümkündür (MTEGM, 2022).

Mesleki ve teknik Anadolu liseleri bağlamında okul sayılarında ilgili tarihlerde düşüş ve artışların keskin olmadığı, paralel bir seyir izlediği söylenebilir.

Özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında sayılar incelendiğinde özellikle 2016-2017 eğitim-öğretim yılında dikkate değer bir düşüşün olduğu belirlenmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2022-2023 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar okul sayısında düşüş olduğu belirlenmiştir.

Özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında; okul ve derslik sayısında yaklaşık %10 civarında azalma olmasına rağmen öğrenci ve öğretmen sayısında yaklaşık %7 civarında artış görülmektedir. Buna göre pandemi sonrası finansman ve kapasite olarak küçük okulların kapanması, büyük okulların ise büyümesinin neden olduğu düşünülmektedir.

Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim bağlamında okul sayılarında özel öğretim kurumlarında olduğu gibi düşüş eğilimli olduğu saptanmıştır. Diğer verilerin tersine resmi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında 2015-2016 eğitim-öğretim yılından 2016-2017 eğitim-öğretim yılına geçiş sürecinde artış yaşandığı saptanmıştır. Bu durumun yaşanmasında 15 Temmuz 2016'da yaşanan menfur darbe girişiminden sonra kamulaştırılan özel okul sayılarının etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmada derslik sayılarının yıllara göre değişimi incelendiğinde resmi mesleki ve teknik ortaöğretim bağlamında derslik sayılarında özel öğretim kurumlarında olduğu gibi artış yönelimli olduğu belirlenmiştir. Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında 2015-2016 eğitim-öğretim yılından 2016-2017 eğitim-öğretim yılına geçiş sürecinde okul sayıları ile birlikte derslik sayılarında artış yaşandığı görülmektedir. Türkiye'de çok programlı anadolu liselerinde ise yıllar içerisinde derslik sayılarında okul sayısındaki düşüş ile birlikte azalma olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada resmi mesleki ve teknik ortaöğretim bağlamında öğrenci sayısının en fazla 2014-2015, en az öğrencinin ise 2019-2020 eğitim-öğretim yılında öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Sonuç olarak Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenci sayılarında düşüş eğilimi olduğu söylenebilir. Üstün ve Yiğit (2022) tarafından yapılan çalışmada, mesleki eğitime devamsızlık, veli ilgisizliği, fiziki donanım eksikliği, staj yeri bulamama, başarısız öğrencilerin meslek liselerine gelmeleri gibi konularda mesleki ve teknik eğitimde sorunlar yaşandığını belirlemişlerdir. Bu durum öğrenci sayısında azalmaya neden olduğu söylenebilir. Cice (2019) tarafından yapılan araştırmada bu problemler arasında yer alan akademik başarısı düşük öğrencilerin bu okullara devam etmesi mesleki ve teknik ortaöğretimin en temel problemi olarak ifade edilmiştir. Aynı doğrultuda Tamer ve Özcan (2014) tarafından yapılan çalışmada mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinin akademik performanslarının düşük olduğunun doğrulanması, bu kurumların ve mezunlarının durumu hakkında soru işaretleri doğurmaktadır. Bolat (2015) tarafından yapılan araştırmada da mesleki ve teknik öğrencilerin çoğunluğundaki akademik başarı eksikliğinin görüldüğünün ve öğrencilerdeki nitelik sorununun mesleki ve teknik eğitimde büyük bir sorun olduğu tespit edilmiştir.

Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına devam eden öğrenci sayısındaki düşüşün kademeler arası yerleştirme sisteminde yapılan değişikliklerden kaynaklanması muhtemeldir. 2013-2014 öğretim yılında itibaren 4+4+4 uygulamasıyla ortaöğretimin zorunlu eğitim kapsamına alınması ve TEOG yerleştirme sistemi ile genel ortaöğretime yerleşemeyen öğrencilerin zorunlu olarak mesleki eğitim statüsündeki okullara yerleştirilmiştir (Çelik, Yurdakul, Bozgeyikli & Gümüş, 2017). TEOG uygulaması öncesinde ortaokul öğrencilerinin yaklaşık yarısı ortaöğretim düzeyindeki okullarına merkezî sınav puanları ile yerleşiyor diğer öğrenciler ise yakın genel veya meslek lisesine kaydoluyordu. TEOG'un uygulanmaya başlamasıyla birlikte tüm ortaöğretim kurumları sınav puanına göre öğrenci almaya başlamış, bu da tüm liseler için bir başarı endeksi oluşturulmasına yol açmıştır. Bu durum, her liseye belirli bir puan verilmesine ve bunun da bir kalite ölçütü olarak yorumlanmasına yol açmış ve

ne yazık ki düşük başarılı liselerin büyük çoğunluğu meslek liseleri olmuş ve mesleki ve teknik ortaöğretim okulları tercih edilen değil, yakın zamanda uygulamaya konulan yerel yerleştirme sürecinin genel ortaöğretim okullarına yerleştirme sağlamadaki yetersizliği nedeniyle zorunlu olarak devam edilmesi gereken kurumlar haline gelmiştir (Bozgeyikli, 2019). Gülhan (2017) tarafından meslek liselerinin sorunları ve çözüm önerilerine yönelik yapılan çalışmada da Mesleki ve Teknik Anadolu liseleri, genel ortaöğretim okullarına yerleşme sürecinde zorluk yaşayan öğrencilerin tercih ettiği okullar haline geldiği ve meslek liselerine yönelik toplumsal imajın, öğrencilerin tercihlerini etkileyen bir faktör olduğu ortaya koyulmuştur.

2018'de uygulamaya konulan Liselere Geçiş Sistemi (LGS), tüm öğrencilerin merkezi bir sınava girme zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır. Bu değişiklik, öğrenciler üzerindeki stresi azaltmayı amaçlamış ve ortaöğretim kurumlarına geçiş için iki seçenek getirmiştir: merkezi yerleştirme ve yerel yerleştirme (MEB, 2018). Yerel yerleştirme için sunulan seçenek doğrultusunda, mesleki ve teknik eğitime ilişkin zayıf toplumsal izleniminden dolayı öğrencilerin Anadolu liselerine gitmeyi tercih etmesi öğrenci sayısındaki düşüşün nedenlerinden biri olduğu iddia edilebilir.

Diğer yandan 23 Ekim 2018 tarihinde açıklanan 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'nde mesleki ve teknik eğitime toplum tarafından atfedilen değerin artırılması hedefi kapsamında mesleki ve teknik eğitimde iyi uygulama örneklerinin medya platformlarında görünürlüğünün sektörle işbirliği içinde eğitim-istihdam-üretim bağlamında artırılması ve mesleki ve teknik eğitim programlarının tanıtımı için dijital bir platform geliştirilmesi, mesleki ve teknik eğitimin 9. Sınıftan itibaren başlaması da hedefler arasında yer almaktadır (MEB, 2018b). Bu hedeflere rağmen 2018- 2023 yılları arasında resmi mesleki ve teknik ortaöğretime devam eden öğrenci sayısında düşüş yaşanmaya devam etmiştir.

Mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim gören öğrenci sayılarında yaklaşık dört katı oranında artış olduğu belirlenmiştir. Mesleki eğitim merkezleri 9 Aralık 2016 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 6764 sayılı Kanun ile çıraklık eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınmış ve mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu olarak yapılandırılmıştır. 2016-2017 yıllarında mesleki eğitim kapsamındaki öğrenci sayısı resmi istatistiklerde zorunlu eğitim çağındaki öğrenciler kapsamında yer almaktadır. Mesleki eğitim merkezlerindeki en önemli artışın 2017-2018 ve 2021-2022 eğitim-öğretim yıllarında olduğu belirlenmiştir. Bu durumu yıllara bağlı olarak farklı gerekçeler ile açıklamak mümkündür.

Temmuz 2019'da MEB, MEM programının tamamlanmasının ardından lise mezuniyeti için gerekli olan ek derslerin MEM'lerde yüz yüze verilebileceği bir sistemi hayata geçirdi. Böylece MEM öğrencileri, fiziksel olarak okulda buldukları günlerde yüz yüze eğitimin sağladığı imkânlardan yararlanabilmektedir. 2019 yılında MEB tarafından yapılan bir araştırma, MEM programı mezunlarının %88'inin seçtikleri sektörlerde istihdam edildiğini ve bunların %75'inden fazlasının işbaşı eğitimi aldıkları kurumlarda çalıştığını ortaya koymuştur (MEB, 2019).

Araştırmada mesleki eğitim merkezlerinde okul ve öğrenci sayısının ilişkili olarak 2021-2022 yıllarında en yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Bu artışın 12 Mart 2021 tarihinde açıklanan ekonomi reform paketinde yer alan iyileştirmeler sonucunda olduğu söylenebilmektedir. Nitekim ekonomik reform paketinde yer alan tedbirler doğrultusunda 25 Aralık 2021 tarihinde 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda düzenlemeler yapılmış, MEM'lere devam eden öğrencilerin dört yıl boyunca aldıkları ücrette işveren yükü tamamen kaldırılmış ve kalfaların son yılda aldıkları asgari ücretin %30'u kadar olan ücret artırılarak asgari ücretin %50'sine çıkartılmıştır.

Diğer yandan ise 24.07.2023 tarihinde imzalanan "3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa Göre Aday Çırak ve Çıraklar ile İşletmelerde Mesleki Eğitim Gören, staj veya Tamamlayıcı Eğitime Devam Eden Öğrencilere Ödenecek Ücretlere Yönelik Devlet Katkısı Uygulaması

Hakkında Usul ve Esaslar” ile yapılan değişiklikler ile birlikte teşviklerde sınırlandırılmaya gidilmesi ile birlikte öğrenci sayısında azalmaya neden olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenci sayılarında 2014’ten 2023 yılına kadar bir artış olduğu görülmüştür. Bu artış, bir önceki yıla göre fazla olduğu eğitim öğretim yılı 2016-2017 ile 2022-2023’dür. 2012-2013 öğretim yılından bu yana OSB içinde açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her bir öğrenci için eğitim ve öğretim desteği yapılmasına ilişkin düzenlemeler 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında yapılmıştır. Bu düzenleme sonraki süreçte genişletilerek 2016-2017 eğitim öğretim yılından itibaren OSB dışında açılacak özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da verilmeye başlanmıştır. 2016-2017 yılında özel okul öğrencilerinde meydana gelen artışı bu düzenleme ile açıklamak mümkündür. Öte yandan MEB ile Hazine ve Maliye Bakanlığı ile yapılan görüşmeler nenin “2022-2023 Eğitim Öcesinde yayınlanan tebliğe göre organize sanayi bölgelerinde açılan özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği alan temelli olarak arttırılmıştır.

Araştırmada resmi Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında 2014-2015 eğitim-öğretim yılından 2021-2022 eğitim-öğretim yılına gelinceye kadar arada küçük artış ve azalışlar olsa da genel itibari ile öğretmen sayılarında azalma eğilimi olduğu belirlenmiştir. Nitekim Çelebi ve Deliktaş (2017) meslek liselerinde meslek öğretmeni eksikliği sorunu olduğunu belirtmişlerdir. Uluğ (2019) tarafından yapılan araştırmada ise meslek dersi öğretmen eksikliği ile birlikte öğretmen atamasının yetersiz olması bulgular arasında yer almaktadır. Bunun yanında araştırmada Türkiye’de Mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranında yaşanan değişimin düşüş eğiliminde olduğu belirlenmiştir. Yaşanan düşüşün 2018-2019 eğitim-öğretim yılında hızlandığı ve devam eden yıllarda da okullaşma oranının düştüğü fakat 2021-2022 eğitim-öğretim yılında tekrar artış eğiliminde olduğu saptanmıştır.

Bozgeyikli’ye (2019) göre, mesleki eğitim, işsizlik oranlarının azaltılmasında ve nitelikli ara eleman talebinin karşılanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına öğrenci kayıtlarının genel ortaöğretim kurumlarına kayıtları aşması gerekmektedir. Çalışkan Maya (2009), mesleki eğitim ve mesleki eğitim odaklı ortaöğretimde okullaşma oranlarının artması yönünde bir beklenti ve istek olduğunu belirtmektedir. Bunun nedeni, hem bireylerin hem de bir bütün olarak toplumun bundan fayda sağlayabilecek olmasıdır. Bununla birlikte, bu hedefin tam olarak gerçekleştirilmesinin, sınavsız yükseköğretime geçişi garanti etmek veya katsayı engelini ortadan kaldırmak yerine, ancak mesleki eğitimin niteliğinin artırılmasıyla mümkün olabileceği ileri sürmektedir. Sınavsız geçişe izin vermek ve katsayı engelini ortadan kaldırmak gibi mevzuatla mesleki eğitimi yaygınlaştırmaya çalışmak, aynı zamanda kaliteyi arttırmaksızın, mevcut sorunu çözmek yerine daha da kötüleştirebileceği ifade edilebilir.

Araştırmada Türkiye’de mesleki ve teknik eğitime en fazla kaynağın 2017 yılında ayrıldığı tespit edilmiştir. 2018 yılında 2017 yılına göre keskin bir düşüş olsa da 2019 yılında mesleki ve teknik eğitime ciddi oranda bütçe verildiği belirlenmiştir. Yıllar içinde mesleki ve teknik eğitime ayrılan bütçe verileri değerlendirildiğinde bütçenin artış eğiliminde olduğu anlaşılmıştır. Fakat bu durum diğer sonuçlarda belirtildiği gibi MEB’in Mesleki ve teknik eğitime verdiği önemi göstermektedir.

Araştırmada Türkiye’de Mesleki ve teknik eğitim kapsamında döner sermaye gelirlerinin 2021 ve 2022 yıllarında ciddi bir artış gösterdiği belirlenmiştir. Bu artış eğiliminin 2017 yılından itibaren devam ettiği söylenebilir. Son yıllarda artış oranının pandemi sürecinde maske ve temizlik ürünlerinin üretim aşamasında mesleki ve teknik eğitim okullarının aktif rol almasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu artışın 2023 Eğitim Vizyon Belgesi yer alan hedef ile ilişkili olduğu söylemek de mümkündür nitekim Belge’de, mesleki ve teknik ortaöğretim

kurumlarının döner sermaye gelirlerinden alınan yüzde 15'lik Hazine kesintisinin yüzde 1'e düşürüleceği ifade edilmektedir (MEB, 2018). Bu hedef ile eğitim hizmetlerinde kaynak çeşitliliğinin artırılması çerçevesinde, mesleki ve teknik eğitim okullarının kendi ihtiyaçlarını kendilerinin gidermesi hedeflenmiştir (Kurban, 2021). Arkan (2018)'a göre Döner sermaye imkanlarıyla meslek liseleri sektör gibi düşünebilme, mali kaynakları ve insan kaynaklarını yönetebilme ve girişimci kurumlara dönüştürülmeye çalışılmaktadır.

Tüm bunlarla birlikte, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olanların istihdam oranları diğer lise türlerine kıyasla nispeten yüksek olsa da, kendi çalışma alanlarındaki istihdam oranları genellikle son derece düşük kalmıştır. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olanların, öğrenim gördükleri alanla ilgisi olmayan hizmet alanlarına yöneldiği görülmektedir (MEB, 2018a). Diğer eğitim türlerine kıyasla yüksek maliyeti nedeniyle mesleki ve teknik eğitim, yatırım verimliliğinin azalması ve sektörde kalifiye eleman sıkıntısı gibi ikili bir sorunla karşı karşıyadır.

Bolat (2015), Özsoy (2007), Şahin ve Fındık (2008) yapmış oldukları çalışmalarda Türkiye'de mesleki-teknik eğitim kurumlarından mezun olan kişilerin istihdamının temel bir sorun olarak mesleki ve teknik eğitimde baş gösterdiği fakat iş gücü piyasasının da nitelikli insan gücü gereksiniminin devam ettiğine vurgu yapmıştır. Benzer sonuçlara vurgu yapan Tarlakazan (2013), Türkiye'nin mesleki eğitim ve teknik eğitimin nicelik ve nitelik açısından tatmin edici düzeyde olmadığını ancak orta düzey vasıflı işçi ihtiyacının ülkemizde en fazla olduğuna vurgu yapmıştır. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013), mevcut vasıflı işçiler ile meslek mezunları arasındaki işsizlik oranları arasındaki eşitsizliğe vurgu yapılarak, ara işçi gereksinimi olmasına rağmen mesleki ve teknik eğitim mezunları arasında işsizlik oranının yüksek olduğuna dikkat çekmiştir. Bu hususlar, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamı ile çalışma alanları arasında bir uyumsuzluk olduğunu da göstermektedir (Özer, 2019).

Farklı zamanlarda yapılan araştırmalarda ortaya konan en önemli sorunlar; mesleki ve teknik eğitim maliyetlerinin yüksekliği, ortaöğretimde mesleki ve teknik eğitime yönlendirilen öğrenci sayısının yetersiz olması, meslek lisesi mezunlarının başka alanlarda yükseköğrenim görmesi, okul-sanayi işbirliğinin zayıf olması, işverenlerin nitelikli ara eleman gereksinimlerinin karşılanamaması, mezunların başka alanlarda çalışmasının kaynak israfına yol açması, yaygın mesleki eğitimin işlevselliğini yitirmesi, yöneltme ve danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği, okul kademeleri arasındaki geçişlerin düzensizliği, öğretim programının güncel olmaması, mesleki okulların donanım açısından yetersiz olması, mesleki eğitimin toplumsal algısı, mesleki ve teknik öğretime yeterli kamu kaynağının aktarılmaması (Şimşek, 1999; Sönmez, 2008; Çelikkol & Özünlü, 2013; Bozgeyikli, 2019; Cice, 2019; Onuncu Kalkınma Planı, 2014) şeklinde özetlenebilir. Haner ve Akarsu (2018) mesleki eğitimdeki zorlukları ele almak için çeşitli önlemler önermiştir. Bunlar arasında atölye ve laboratuvar olanaklarının iyileştirilmesi, yeterli sayıda nitelikli öğrencinin kabul edilmesi, sanayi ve okullar arasında işbirliğinin teşvik edilmesi ve mesleki eğitime yeterli bütçe kaynaklarının ayrılması yer almaktadır. Teşvik edici faktörler konusunda Musubeyli (2010) araştırmasında iş başvurularında yeterliliklere dayalı kabul, iş yeri güvenlik önlemlerinin getirilmesi, eğitim programlarında istihdam olanakları, kariyer öncelikleri, nitelikler ve sertifika gereklilikleri, liseye giriş sınavları, yüksek öğrenimin teşviki, işsizlere destek, sigorta, para, özel girişimlere destek, okul sigortası gibi maddeler sıralanmıştır.

5. ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar dikkate alınarak uygulayıcılara yönelik şu öneriler sunulmuştur:

- Mesleki eğitime, başarısı yüksek ve beceri kabiliyeti iyi olan öğrencileri kazandırmak için öğrenci teşvik programları uygulanmalıdır.
- İlköğretim ikinci kademedен itibaren mesleki bilgilendirme ve tanıtım çalışmaları yapılmalıdır.
- Mesleki yönlendirme ve kariyer danışmanlık merkezleri kurulmalı ve bu merkezlerde meslek danışmanları bulunmalıdır.
- Meslek liselerinde açılacak programların yerel ihtiyaçlara cevap verecek şekilde belirlenmesi gereklidir.
- Mesleki ve Teknik Eğitime yönelik alınacak kararların sektör temsilcileri ile birlikte belirlenmesi gerekmektedir. Meslek okulları ile iş dünyası ilişkisinin yetersiz olması nedeniyle arz ve talep uyumsuzluğuna karşı; mevcut okulların yönetimine paydaşların katkı ve katılımlarını sağlayacak yönetsel yeni bir model uygulamasına geçilmelidir.
- İşgücünün istihdamında tanınmış mesleki yeterlilik belgesi olmayanların istihdamının önüne geçilmeli, buna dikkat etmeyen kurumlara bazı yaptırımlar uygulanabilmelidir.
- Mesleki ve teknik eğitim okul öğrencilerine staj kapsamında burs olanakları, okul-sanayi iş birliği ile organize sanayi bölgelerinde okulların kurulmasına rağmen istenilen öğrenci artışı mesleki ve teknik eğitim okullarında sağlanmadığı söylenebilir. Bu durumun nedenleri hakkında öğrencilerle ve velilerle görüşmeler yapılabilir.
- Mesleki ve teknik ortaöğretime ilişkin verilerin diğer okul türleri ile karşılaştırmalı analizi yapılabilir.
- Nicel veriler üstünden yapılan bu araştırmada kırılma noktalarına ilişkin nitel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O. C. & Berk, Ş. (2009). Mesleki ve teknik ortaöğretimde yeni arayışlar: yeterliğe dayalı modüler sistemin değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 220-236.
- Agrawal, T. (2013). Vocational education and training programs (VET): An Asian perspective. *Asia-Pacific Journal of Cooperative Education*, 14(1), 15-26.
- Alkan, C., Doğan, H. & Sezgin, İ. (2001). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları*. Nobel.
- Arkan, A. (2018). *Mesleki Eğitimin Geleceği*. <https://www.setav.org>. 30.12.2023
- Atik, K. (2011). Ahilik ve siyaset. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29(2), 57-73.
- Aykır, Z. & Taşpınar, M. (2017). Meslek öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Malatya İli Battalgazi ilçesi örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 68-79.
- Bayram, M. (1991). *Ahi evren ve ahi teşkilatı' nın kuruluşu*. Konya.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2017). *Eğitimde araştırma yöntemleri*. (Çev.Ed. O.Köksal). Eğitim.
- Bolat, Y. (2015). *Türkiye'de mesleki-teknik eğitimin mevcut durumu ve farklı ülkelerle karşılaştırılması*. [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Bozgeyikli, H. (2019). *Mesleki ve teknik eğitimin geleceği* (Analiz Raporu: 2019/02). İlke İlim Kültür Eğitim Vakfı.

- Carnoy, M. (1994). Efficiency and equity in vocational education and training policies. *International Labor Review*, 133(2), 221-240.
- Cice, Y. (2019). *Mesleki ve teknik eğitim politikalarının analizi: Öğretmen, okul yöneticisi ve sektör görüşleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Çalışkan Maya, İ. (2009). *Mesleki eğitimde okullaşma oranları nasıl yükseltilebilir?* <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/342.pdf>
- Çelebi, M. & Deliktaş, M. (2017). Meslek liselerinde yaşanan sorunlar ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ile ilişkisi – Kayseri ili örneği. Ö. Demirel ve S. Dinçer (Ed.), *Eğitim bilimlerinde yenilik ve nitelik arayışı* (ss. 225-240). Pegem Akademi.
- Çelik, Z., Yurdakul, S., Bozgeyikli, H., & Gümüş, S. (2017). *Eğitime bakış 2017: İzleme ve değerlendirme raporu*. Eğitim Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.
- Çelikkol, H. & Özünlü, M. (2013). Mesleki ve teknik eğitimde öğrenci uygulama becerilerinin artırılması: Leonardo Da Vinci Projeleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 38, 39-50.
- Davies, T. A., & Farquharson, F. (2004). The learnership model of workplace training and its effective management: Lessons learnt from a Southern African case study. *Journal of Vocational Education and Training*, 56(2), 181-203.
- Demir, G. (2001). Ahilik ve yükselen değerler. *Görüş, Ocak*, 76-82.
- Doğan, H. (1997). Mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 30(1), 1-26.
- Doğan, H. (2006). Ahilik Kültüründe Örtülü Bilgi Arayışı. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 22-38.
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Anı.
- Finch, C.R., & Crunkilton, J.R. (1999). *Mesleki ve teknik eğitimde müfredat geliştirme. planlama, içerik ve uygulama*. Allyn ve Bacon, 160 Gould Caddesi, Needham Heights, MA 02494.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). McGraw-Hill
- Gülhan, A. (2017). *Meslek liseleri yöneticileri gözüyle meslek liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerileri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Gündoğan, N. (2001). Genç işsizliği. (1.Baskım). Anadolu Üniversitesi.
- Gürol, M. (1997). *Okul sanayi işbirliği*. Pegem.
- Haner, B. & Akarsu, V. (2018). Meslek yüksekokullarında mesleki eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 7(3), 438-444.
- Kalkınma Bakanlığı. (2000). *Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)*. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- Kalkınma Bakanlığı. (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)*. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>. 01.12.2023
- Kalkınma Bakanlığı. (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)*. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>. 01.12.2023

- Kalkınma Bakanlığı. (2020). *Dokuzuncu Kalkınma Planı* (2007-2013). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>. 01.12.2023
- Kalkınma Bakanlığı. (2023). *On İkinci Kalkınma Planı* (2024-2028). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>. 01.12.2023
- Kılınç, M. (2020). *Türkiye’de mesleki teknik eğitim tarihi (1886-1986)* (2. Baskı). Pegem.
- Köpsén, J. (2019). Demands-based and employer-driven curricula: defining knowledge in higher vocational education and training. *Studies in Continuing Education*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/0158037X.2019.1661238>
- Kurban, S. (2021). Yeni koronavirus hastalığı (COVID-19) sürecinde mesleki eğitim: Eğitime yatırımda mevcut politikalar ve finansman. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, 1(23), 570-587.
- Maclean, R., & Lai, A. (2011). The future of technical and vocational education and training: Global challenges and possibilities. *International Journal of Educational Research*, 9(1-2), 2-15.
- Mahiroğulları, A. (2008). Selçuklu/Osmanlı döneminde kurumsal bir yapı: Ahilik/gedik teşkilatı ve sosyo-ekonomik işlevleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 54, 139-154.
- Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü. (MTEGM). (2014). *Mesleki ve teknik ortaöğretimde okul çeşitliliğinin azaltılması*. <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1690.pdf>, 11.11.2023
- Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM), (2022). *Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Birim Faaliyet Raporu*. https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_03/21143121_METGEM_2021_Faaliyet_Raporu.pdf, 10.11.2023
- Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM). (2023). *3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’na Göre Aday Çırak ve Çıraklar ile İşletmelerde Mesleki Eğitim Gören, staj veya Tamamlayıcı Eğitime Devam Eden Öğrencilere Ödenecek Ücretlere Yönelik Devlet Katkısı Uygulaması Hakkında Usul ve Esaslar*. <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/2173.pdf>, 13.11.2023
- Millî Eğitim Bakanlığı (2023, 1 Mart). *Özel mesleki ve teknik anadolu lisesi öğrencilerine verilen destek tutarları artırıldı*. <https://www.meb.gov.tr/ozel-mesleki-ve-teknik-anadolu-lisesi-ogrencilerine-verilen-destek-tutarlari-artirildi/haber/29178/tr>. 15.11.2023
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2018b). *Güçlü yarınlar için 2023 eğitim vizyonu*. MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. (2023, 30 Ekim). Resmi İstatistikler. <https://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>. 15.11.2023
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2014). *Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018)*. <https://abdigm.meb.gov.tr/projeler/ois/017.pdf>. 15.11.2023
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018a). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin görünümü*. (MEB Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No: 1). Ankara: MEB.
- Musubeyli, S. (2010). *Türkiye’de mesleki eğitim ve teşvik edici faktörler*. www.yoikk.gov.tr/dosya/up//TOBB%20Mesleki%20Egitim.pdf, 20.12.2023
- Özer, M. (2019). Mesleki ve teknik eğitimde sorunların arka planı ve Türkiye’nin 2023 eğitim vizyonunda çözüme yönelik yol haritası. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1, 1-11.

- Özer, M. (2020). *Mesleki eğitimde paradigma değişimi: Türkiye'nin mesleki eğitim ile imtihanı* (1. Baskı). Maltepe Üniversitesi.
- Özsoy, C. (2007). *Türkiyede mesleki ve teknik eğitimin iktisadi kalkınmadaki yeri ve önemi*. [Doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Ramasamy, M. (2016). *Demand-driven approaches in vocational education and training: A case study of rural population in South India*. Springer.
- Sert, Ö. (2007). *Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında modüler öğretim sisteminin bilişim teknolojileri alanında uygulaması ve öğretmen, öğrenci açısından değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Sönmez, M. (2008). Türkiye'de mesleki ve teknik örgün öğretimin sorunları ve yeniden yapılandırılma zorunluluğu. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 71-84.
- Şahin, İ., & Fındık, T. (2008). Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim mevcutdurum sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 65-86.
- Şahin, R., Öztürk, Ş. & Ünalmiş, M. (2009). Ahilik kurumunda meslek etiği ve ahlaki değerler. *Procedia-Sosyal ve Davranış Bilimleri*, 1(1), 800-804.
- Şahinkesen, A. (1992). Eğitimde ikili sistem:(Okul-işyeri işbirliğine dayalı sistem). *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 25(2), 687-701.
- Şimşek, A. (1999). *TÜSİAD Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması*. Lebib Yalkın.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, (TTKB). (2006). *On Yedinci Millî Eğitim Şûrası*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-mill-egitim-sralari/icerik/328>. 14.11.2023
- Tamer, M. A. & Özcan, M. (2014). Örgün mesleki ve teknik eğitim sisteminin mesleki eğitimin paydaşlarınca değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(203), 205-224.
- Tarlakazan, B. (2013). Osmanlı'dan günümüze mesleki teknik eğitimin tarihsel gelişimi ve günümüz mesleki teknik eğitimine yönelik öneriler. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 2(2), 71-78.
- Turan, K. (1992). *Mesleki teknik eğitimin gelişmesi ve Mehmet Rüstü Uzel* (1. Baskı). Milli Eğitim.
- Uluğ, Z. A. (2019). *Yönetici görüşlerine göre meslek liselerinin sorunları ve çözüm önerileri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Üstün, A. & Yiğit, A. (2022). Mesleki eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *International Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 8(54), 827-839.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu. (2007, 14 Şubat). Resmî Gazete (26434). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5580.pdf>. 13.11.2023

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The field of vocational and technical education has been the subject of many studies in relation to the value attributed to it. When the studies in the literature are examined; topics focusing on the structural features of vocational and technical education and comparison of vocational education systems in different countries, its historical development, examination of vocational and technical education programs, harmony between vocational and technical education and the labour market, problems and solution suggestions in vocational and technical education, and the opinions of vocational course teachers stand out. On the other hand, there are studies that provide statistics on the change in the number of schools, classrooms, students and teachers in vocational and technical education, and the budget allocated to vocational and technical education and schooling. However, there are no studies examining the background that is effective in the change of these data. In this regard, within the scope of this research, it is aimed to examine the reflection of the developments in vocational and technical secondary education on vocational and technical education data.

Within the framework of this purpose, it is aimed to determine the change in the number of schools, classrooms, students and teachers in vocational and technical education, as well as the positive or negative changes in the budget allocated to vocational and technical education and schooling. In line with the stated objectives of the study, which is limited to the data published from the 2014-2015 academic year to the 2022-2023 academic year published by the Strategy Development Directorate of the Ministry of National Education.

Method

The research was planned using the historical method, a qualitative research approach, in line with the stated objectives. The data sources of the research consist of statistical data published every year by the Ministry of National Education. The sample of the research consists of data determined from the 2014-2015 academic year to the 2022-2023 academic year through criterion sampling, one of the purposeful sampling methods.

The data for the study were collected using the document review method. Document analysis focuses on elucidating the changes an event undergoes at certain intervals or over a period. It fulfills a specific purpose, adds knowledge to the field of research, and illuminates certain events. In this context, the 2014-2015 academic year and the 2022-2023 academic year were taken as the specific time period. As for the change, the number of schools/institutions in vocational and technical education, the number of classrooms, the number of students, the number of teachers, schooling rates, budget data and the change in revolving fund income are discussed. In this research, content analysis method was used to examine the data.

Result and Discussion

Within the scope of this research, when the change table in the number of schools/institutions by years is examined, it has been determined that there is a decrease in the number of multi-program Anatolian high schools from the 2014-2015 academic year to the 2022-2023 academic year. It has been found that this decrease occurred especially during the transition period from the 2015-2016 academic year to the 2016-2017 academic year.

When the numbers in private vocational and technical secondary education institutions were examined, it was concluded that there was a remarkable decrease, especially in the 2016-2017 academic year. It has been determined that there is a decrease in the number of schools from the 2014-2015 academic year to the 2022-2023 academic year.

In private vocational and technical secondary education institutions, although there is a decrease of approximately 10% in the number of schools and classrooms, there is an increase of approximately 7% in the number of students and teachers. It is thought that this caused small businesses to close and large businesses to grow after the pandemic.

When the change in the number of classrooms over the years was examined in the research, it was determined that there was an increase in the number of classrooms in the context of official vocational and technical secondary education, as in private education institutions. In public vocational and technical secondary schools, it is seen that there is an increase in the number of classrooms along with the number of schools during the transition from the 2015-2016 academic year to the 2016-2017 academic year.

In the research, it was concluded that the highest number of students in the context of official vocational and technical secondary education was educated in the 2014-2015 academic year, and the lowest number of students was educated in the 2019-2020 academic year. As a result, it can be said that there is a decreasing trend in the number of students studying in vocational and technical secondary education institutions.

The research showed that the number of schools and students in vocational education centres was at the highest level in 2021-2022. It can be said that this increase is a result of the improvements included in the economic reform package announced on March 12, 2021.

In the research, it was determined that there was a general decreasing trend in the number of teachers in official vocational and technical secondary education institutions, although there were small increases and decreases from the 2014-2015 academic year to the 2021-2022 academic year.

The present research showed that the most resources were allocated to vocational and technical education in Türkiye in 2017. Although there was a sharp decrease in 2018 compared to 2017, it was seen that a significant budget was allocated to vocational and technical education in 2019.

In the current research, it was concluded that revolving fund revenues within the scope of vocational and technical education in Türkiye increased significantly in 2021 and 2022. It can be said that this increasing trend has continued since 2017. It can also be said that the increase rate in recent years is due to the active role of vocational and technical education schools in the production phase of masks and cleaning products during the pandemic process.